

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що день крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудня.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолоїньских ч. II. (партер) (Фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісламі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Народний стан посіданя.

(Конець).

(+) Все змагане верховладних політичних чинників йде до того, начеб такий правний стан мав бути усталений. Правительство не раз заявляло або веліло здогадувати ся, що ніколи не зробить односторонних уступок національних, а се значить, що оно не хоче нічого зробити в користь народних прав Русинів, на що не згодились Поляки, польске коло. А се вказує, що польський народний стан посіданя бачать також тим, що Поляки управлені заявляти свою угоду або опирати ся тому, наколи розходить ся о признане належного Русинам права або о його охорону.

При такім погляді на польський народний стан посіданя легко зрозуміти, що з польського боку висновують із сего ще дальші послідовности. Наколи н. пр. якась громада є руска, або переважна більшість громади, її населеня і податників є руска і наколи ціла управа сеї громади в різкій суперечности з дійсними і природними відносинами знаходиться в польських руках (досить навести для прикладу Ситини, Топорів і т. и.), то Поляки домагають ся для сеї неприродної і неуправленої верховлади відповідної охорони, а державна управа дійсно дає їм таку охорону. А вжеж такий стан посіданя не має навіть управленя дійсного посіданя.

В східній Галичині, де Поляки мають справдешню дійсну силу і власть на всіх полях прилюдного життя, вєть багато таких

місцевостей, міст і місточок, де природна і переважна руска більшість населеня підлягає незначній меншости польського населеня і ся незначна меншість польська має дійсну верховладу над рускою більшістю, хоч ся верховлада не має навіть управленя дійсного посіданя і є лише насильно і заманчиво удержувана, хоч на основі цивільного закону не мала би права навіть до тимчасової охорони.

Коли хто підступним, хитрим або насильним способом собі присвоїть власть, то на основі цивільного закону може бути позбавлений сеї власти і не має права навіть до тимчасової охорони свого посіданя, бо се посідане не є справдешне і управлене.

Але голошений в Галичині оклик польського народного стану посіданя веде ще до дальших послідовностей. Зложена таким способом по місцевостях руских або переважно руских неприродна управа незначної меншости польської над переважною рускою більшістю відбиває ся н. пр. вельми болючо на нашім народнім шкільництві. На основі краєвого закону рішає н. пр. про викладну мову в народних школах сей, що удержує школу, значить у нас в Галичині майже виключно самі громади. Тимчасом управа громад, рад і зверхність громад ска, находить ся по деяких містах, многих місточках, а навіть селах з переважно рускою більшістю в руках Поляків, они ухваляють викладний язык польський для шкіл, хоч далеко переважна часть населеня є руска. Тим способом в східній Галичині маємо ледво кільканадцять 4-клясових народних шкіл з рускою мовою викладною, а ані одної 5- і 6-клясової або виділової школи.

Сим способом витворив ся дійсний стан польського народного посіданя з кривдою населеня, з кривдою молодежи, із шкодою для науки, котра повинна відбувати ся в матерній мові.

Такі самі незаконности бачимо в урядах і судах. Польські урядники і судії займають посади не тільки в західній Галичині, але і у східній, опираючи управлене до того на тім, що найв. постановою з 1869 р. в Галичині польський язык введено яко урядовий. Між тими польськими урядниками і судіями далеко переважна часть не уміє а в части навіть не розуміє рускої мови і тому урядоване з рускими сторонами, розправи і протоколи відбувають ся по польськи, а заповучена основними держ. законами рівноправність руских сторін став зовсім ілюзоричною. Сей мнимий і нічим неоправданий стан польського народного посіданя так набив ся в голову загорільцям польських дневників, що підносили великий крик на обмежене і вкрочуване сего стану посіданя, коли виїмково лучило ся, що предсідник трибуналу по переведеній з рускою стороною розправі проголосив їй вирок рускою мовою.

В утраквістичних семінариях учительських і утраквістичних гімназиях займають деякі посади учителі, котрі зовсім не уміють рускої мови, а тим самим і се дрібне узгляднене рускої мови став там прямо безпредметовим. Коли отже від руских учителів, урядників і судіїв вимагає ся в таких случаях свідомством іспитовим стверженого доказу знаня обидвох краєвих языків, для убігательів польської народности вистарчає, наколи они самі собі гиставлять

Сільвіо Пелліко.

Із днів мого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійської мови переклав

Володимир Держирука.

(Дальше).

Як довго ми мали книжки, навіть, коли ми ту так багато разів читали, що знали їх майже на память, була се приємна духовна пожива, бо давала нам нагоду до нових дослідів, порівнянь, критики і звітів. Ми читали, або роздумували більшу часть дня серед тишини, а на розмову посвячували час пообідний, прохід та цілий вечір.

Марончеллі утворив в своїй підземній тюрмі чимало поезий, незвичайно гарних. Він виголосив їх мені та творив нові. Я робив те саме. Наша память вправляла ся через се. Незвичайна була наша можливість творити в памяти довгі поезії, опісля їх поправляти й допроваджувати до можливо найвисшого степеня совершенства, до якого були би ми довели, колиб ми могли їх списувати. Марончеллі уложив в той спосіб поволи кілька тисячок елегійних й ліричних стихів, які задержав в памяти. В той спосіб уложив я свою драму „Leoniero de Dertona“ і децю иншого.

LXXVI

Коли Оробоні в зимі і на весну мав ся трохи ліпше, то в літі було з ним дуже лихо. Він плював кровю.

Лишаю се читачеві увияти собі, як великий був наш сум, коли він таки біля нас зближав ся до гробу, а ми не могли перервати сеї страшної стіни, що спинювала нас, щоб ми його не побачили й не висвідчили йому нашої товариської помочи!

Шілер привносил про нього вістки. Нещасливий молодець терпів страшно, та його дух не улягав ніколи. Він мав до своїх духових потреб священника, що на щасте розумів по французки.

В день своїх імянин, 13-го червня 1823. він помер. Кілька хвилин перед смертю говорив він ще про свого 80-літнього батька та плакав із зворушеня. Опісля зібрав він свої сили і сказав:

— Та по що я оплакую найщасливішого в моєй родині коли він небавом получит ся зі мною у вічнім спокою?

Його останні слова були: — З цілого серця прощаю моім ворогам.

Замкнув йому очі Д. Фортіні, його приятель з дитинних літ, чоловік, повний релігії і любови.

Безталанний Оробоні! Яка дрож прошибла нас, коли ми почули, що тебе вже не стало! Ми чули голоси й кроки людий, що відносили трупа. З вікна бачили ми віз, в яким завезено його на кладовище! Двох звичайних злочинців тягнуло сей віз, за яким йшло чотирох жовніврів. Ми вели сей сумний похорон своїми очима аж на кладовище. Похід задержав ся в куті; там був гріб.

Минуло кілька хвилин, опісля вернув назад віз, злочинці й варта. До неї належав Кубіцкій. Він сказав до мене (гарна думка, що вражає,

коли походить від простого чоловіка): — Я добре затамив собі положенє гробу, щоб знати, коли який свояк, або приятель одержить дозвіл взяти його кости та перевезти до вітчизни, де они лежать.

Як часто говорив до мене Оробоні, коли він глядів з вікна на кладовище: — Мушу привикнути до сеї гадки, що я там небавом піду; а прецінь ся гадка мене лякає. Мені здаєть ся, що чоловікови, закопаному тут, не так добре лежати, як на нашім любім півострові.

Опісля сьміяв ся він та кликав: — Дитинство! Коли одіж знищить ся, то треба її викинути, а що з того, де ми її викидаємо?

Іншим разом говорив мені: — Готовлю ся вже тепер на смерть, та під одним услівем міг би я ще скорше на смерть згодити ся: колиб міг увійти в батьківську хату, обняти ноги батька, почути від нього слова благословеня, а тоді міг би я умерти!

Ридючи, додавав він: — Коли ся чаша не може бути віднята від мене, нехай буде, о мій Боже, Твоя сьвята воля!

А останнього дня в своїм житю сказав, цілюючи хрест, який привіс йому Краль:

— Ти був Богом, а мав страх перед смертю і говорив: „Як можливо, то відними від мене сю чашу“. Прости, що і я се говорю. А повторю також й другі Твої слова: Та нехай сповниться ся не моя, але Твоя воля!

(Дальше буде).

таке свідомство, вписуючи собі в кваліфікаційній табелі: володіє рускою мовою в слові і писмі!

Ми навели лише кілька вирваних прикладів для схарактеризовання сего стану, який має належати до народного посідання. Коли отже правительтво дає охорону сему польському народному станові посідання, то ді очевидно ся охорона народн. посідання не є нічим іншим, як охороною і забезпеченням підвладности, підпорядкованя і нерівности рускої народности її мови перед лицем державної управи. На основі сеї теорії о польським народнім стані посідання треба би виконане обов'язуючих розпорядків і законів, котрі могли би дещо змінити в сучаснім стані нерівности, а також всяке виконане основних державних законів супроти дійсного стану вважаючи порушенем польського стану народного посідання, скоро би мала наступити поправа теперішніх відносин і теперішнього стану в користь руского народу.

Коли отже всепольскі, а за ними і інші польскі часописи перед нібито наміреним виданем язикового розпорядку міністром Гохенбургером накликають з тривоги коло польскі і міністра для Галичини, щоби не допустили до мнимого вкороченя польського народного стану посідання, то се не має иншого значіння, як удержане верховладя польської мови в урядах, судах і школах і що яканебудь зміна в таким напрямі має бути зависима виключно від волі польської народности.

Тим способом має бути отже здержаний свобідний розвиток національний руского народу.

Тимчасом руский народний стан посідання не дізнає ніякої охорони і забезпеченя з боку правительтва, а навпаки правительтво робить в користь польської народности всякі уступки (розширює щораз автономію, а зглядно верховладу польської народности), не питаючи ся зовсім о волю Русинів, забуваючи при тім, що коли говорять ся про стан посідання, то цивільний закон знає також про правне посідане. Руский нарід має неперечне право язикове, а до сего належить, щоби з рускими сторонами урядовано і перестравлювано рус мовою та щоби навіть народним меншостям була забезпечена народна охорона, щоби рускі учителі не були виключувані при обсадах в східній Галичині там, де є в ц. к. гімназіях або реальних школах польска викладна мова.

Все тут наведене доказує нескитно, що витворена німецькими верховладниками теорія про народний стан посідання не має найменшої основи і стає в яскравій і різкій суперечности з основними державними законами і запорученою ними кождій народности рівноправностю. Так само отже і впроваджувана у нас польськими політиками теорія про польський стан посідання в Галичині не є нічим іншим як перекладом на польське німецької теорії, яка мала би Німцям забезпечити верховладу над Чехми і Словінцями, а у нас Полякам над руским народом.

Ся теорія є отже протизаконна і протиконституційна і руский нарід ніколи не згодить ся на те, щоби она могла бути міродатною. А тим польським політикам, котрі так висуюють сю теорію, пригадаємо той біль, який їм доскулює по інших державах, де проти них висуюють сю теорію. Не роби отже другому, що тобі неміло!

Державна рада.

На вчерашнім засіданю посольської палати в дальшій подрібній розправі жалувал ся п. Герольд на лихі авансові відносини німецьких урядників судових і адміністраційних в Чехах.

П. Крек (словень. клер.) обговорював справу національного порозуміння; в тій справі не можна числити на міністра Білівського австрій-

ского централіста а заразом галицького автономіста, крім того керманача всепольского сторонництва. Фінансова програма Білівського не подає надії на реформу, яка хоропила би широкі маси населеня. Бесідник виїс очеркнене позичці 5.000 К. призначеної в бюджеті міністерства скарбу на платню публіцистичного консулента в тім міністерстві.

П. Петеланц обговорював положеня державних урядників, справу будови водних доріг, займав ся широко бюджетом міністерства просвіти і справами шкільництва. Опісля забрав голос міністер скарбу. В тій хвили настає гомір, з лав славянського союзу несуть ся оклики: „Ejlen Biliński!“ Президент просить о спокій.

Міністер Білівський підчеркує конечність привернення певного відношеня довіря між податковими властями а населенем; найліпшим до сего способом є обмежена безсторонність і строге заховуване законів урядниками. Обговорював конечність отвореня нових жерел доходів для держави. Висказав жаль, що не вибрано ще комісії для обрад над ново предложеними податковими начерками. Коли розправа над предлогами має відбутися аж в осени, то заходять трудности з огляду на соймові сесії. Мінімум сего, що сойма мусять ухвалити, є зрезигноване з додатку від особисто доходowego податку; коли краї не ухвалять сего, будуть позбавлені участі в особистім податку. Крім того прилучує ся питане участі податку від горівки. Закон з 1901. р. підвищив податок від горівки, признаючи заразом краям участь в тім податку; та участь виносила в послідних часах кругло 20 мільонів корон. Дохід 20 міль. кор. зникає для країв з кінцем сего року. Після обчисленя правительства потребують краї ще около 41 міль. корон, післяж обчисленя поодиноких послів навіть до 70 міль. дотації. Словом, потребують фінансової помочи, яка мусить бути покрита з податків в відповіднім часі, позаяк з кінцем сего року гроші є безглядною конечностю. До сего долучує ся та обставина, що краєвий податок від горівки, з виїмкою трьох країв, які мають сей податок на довший час, рівнож з кінцем с. р. зникає і що дохід з сего краєвого податку від горівки мусить бути якимсь способом вирівняний. По думці правительства наступить се з підвижки податку від пива. Правительтво буде боронити се становище, позаяк сі гроші, які тепер виносять кругло 32 міль. кор., треба препі дати краям. Обгоруючи господарські справи вказував на послідні переговори з продуцентами нафти. Правительтво займало ся від початку сею справою і уважало своїм обов'язком боронити продукцію перед грізною небезпечкою вступленя до краю великих заграничних фірм. Міністерство скарбу взяло ту справу в свої руки і старало ся передісім о зібранне приватного капіталу а при его помочи можна би почати будову збірників. По довгих переговорах показало ся, що приватний капітал не хоче брати на себе хиткої будови збірників, тому правительтво рішило ся виконати будову збірників коштом держави. Треба було багато переговорів, щоби довести до сего, що остаточно умову з Американцями, яка не була ще закінчена, розв'язано. Правительтво внесе в палаті предлогу, після якої мають бути вибудовані збірники за 8 міль. корон о обемі 100.000 цистерн, яких правительтво не буде адмініструвати.

П. Морачевский: Чому? Білівський: Тому, що правительтво загалом не робить радо інтересів.

П. Морачевский: Але з солю і тютюном то робить.

Білівський: Кажіть себе, пане товаришу, вибрати до комісії і поставте там відповідну внесене; не маю нічого проти сего. Миж поставимо внесене, щоби збірники віддано загалом господарському товариству, або у власний заряд або дорогою віднайму. Найрадше хотіли би ми віднайняти галицькому краєвому банкови, який є одною з перших інституцій в Австрії і має суспільно-економічний характер. До комісії належить висказане про се сего погляду. Земні збірники можна лише в літі будувати. Отже важнішим є питане, чи палата полагодиць скоро відповідну предлогу, яка імовірно вже завтра буде внесена. Коли палата не ухвалить в короткім часі сего закона так, щоби можна протягом липня і серпня до половини вересня вибудувати привай-

менше збірники на 60.000 цистерн, то загалом ціла справа не мала би на сей рік зовсім вартости. Вказує, що в порозуміню з міністром зелізниць приготував предлогу про локальні зелізниці без огляду на політичні прихильности або противности. Підніс опісля, що в найближшій державнім бюджеті мають бути вставлені 3 міль. корон на управильнене відносин т. зв. старих пенсіоністів. Дальше виступив міністер проти закидів, роблених єму в боснійській справі і відповідав на виводи Крека. Вкінци просив о прийняте бюджету.

П. Ліберман обговорював причини сучасного фінансового положеня держави, домагав ся основної зміни торговельної політики і знижки консумційних податків.

П. Заморский обговорював подрібно елементарні катастрофи, які що року заподівають величезні шкоди в Галичині.

П. Малік жалувал ся на випиране німецького живла з полудневих альпейских країв і Побережя Словенцями. Бесідник напав на п. Грібара за інтерпеляцію, в якій сей закинув німецьким професорам упривілейоване поступоване супроти німецьких студентів. За ті всі лайдацтва, сказав Малік, валежить ся Грібарови масвий полічник. Ті слова викликали бурю протестів з лав Славян. Малікови, який знова звернув ся з обидою до Грібара, відповів п. Бенкович рівнож обидою. Президент прикликав Маліка до порядку. О шів до 10. год. вечером перервано наради до нині.

П. Олешицкий виїс інтерпеляцію до міністра зелізниць в справі відмови львівскою дирекцією зелізниць відпусток зелізничим урядникам, яку відчувають они тим більше, що були сего року перетяжені працею.

П. Старух виїс інтерпеляцію до міністра внутрішних справ в справі надужитя бережанського старости задля замкненя без причини крамниці читальні „Просвіти“ в Золотій Свободі для прислуги тамошному коршма-реви.

Вчера відбуло ся засідане палати вельмож. Президент міністрів надіслав письмо з просьбою о доконане виборів до делегації. Ту справу поставлено на днешнім порядку найближшого засідання.

П. Бернштайнер предложив внесене на утвореня відповідної організації найвисшої адміністрації для Босни і Герцоговини. Ухвалено ві всіх читанях прийнятий палатою послів закон про заразу товару; відтак полагоджено по розправі ві всіх читанях предлогу про торговельних помічників. Принято закон про заборону уживаня фосфору в виробі сірників з додатком Екснера, щоби правительтво постарало ся о то, щоби і на Угорщині ухвалено подібний закон, позаяк лише в тім случаю може мати закон успіх. Принято закон про висоту гривен, міродатних для карно-правного осуду поступку. Слідуюче засідане нині.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Вчера вечером відбула ся нарада клубових голів в справі дальшої програми праць.

През. мін. бар. Бінерт заявив, що в інтересі цілої палати лежить, щоби по полагоді бюджету полагодила ще деякі справи, особливо господарські. Найважніші в них: закон про повновласть а в злучі з ним предлога про утвореня централі для продажі товару і преліминар меліорацийного фонду. Також в справі розділу контингенту спиритусу треба конечно видати розпорядок, позаяк в противнім случаю настане на початку нової витворчої кампанії вакуум. Дальше навів предлогу про локальні зелізниці і умову в справі илавби в Далматії, закон про торговельних помічників, про усталене часу праці в ремеслі і торговлі, предлогу про італійський видлі, внесене Гломбінського про збіжеві мита, начерк акції держави в справі продукції ропи, нову предлогу про похатну торговлю, які мають бути внесені в найближших днях. Вкінци просив о відіслане без розправи до комісії обох предлог про прилуку.

П. Удржалъ вказав іменем славянського

союзу на ухвалу союзу, що з полагодою бюджету стала вичерпана програма сегорічної літньої сесії палати.

През. Паттай заявив, що на засіданні, яке відбуде ся, по скінченню бюджетової розправи, 30. червня прийде під обраних нагале внесені в справі шкіл меншості. По тім слідує дальший тяг теперішнього дневного порядку, а до чого належало би долучити друге читане закона про повноважність і перше читане меліораційного фонду. Найближше засіданне бюджетової комісії відбуде ся дня 1. липня о 4 години по полудни.

П. Василько вказав, що Русинам і Італіянам обіцяно на початку с. р. по однім місяці віцепрезидентів палати. Однак досі нічого не чувати про се. По розправі рішено, щоби регуляційну комісію скликати в сій справі на засіданні.

Заграниця.

В німецькім парламенти став боротьба лібералів і інших сторонників податку спадкового за введенням сего податку шораз то більше безвиглядною. Навіть гратуляційна депеша цесаря Вільгельма до канцлера кн. Біллова не вплинула на зміну постанови консервативів Першої бій вивав в некористь правительственої предлоги. Фінансова комісія парламенту відкинула рішення § 9а спадкового податку, а також відкинуто в її проекти що до зміни. Відкинуто сего параграфу наступило 14 голосами против 14. В дальшим тягу засідання відкинуто всі проекти що до зміни, а також поодинокі постанови з правительственої предлоги. Відкинуто також резолюцію національних лібералів в справі зміни виконуючих постанов. Проти загального голосовання запротестували соціалдемократи, тож відступлено від сего. Опісля приступлено до обрання над проектом біржевого податку. Національно-ліберальна партія парламенту поставила в разі відкинення проекту спадкового податку, відкинути в цілій основі проект фінансової реформи консервативно-клерикальної партії. Дальше ведено дискусію над проектом комісії о введенню податку від збільшення вартости. Секретар стану Сідов заявив, що правительство не займає виправді відмовного становища, але думає, що тепер відповідна пора на введенне такого податку тим більше, що має він відносити ся в зад до 1884 р., а годі предізь ствердити нині, яку вартість мав тоді даний предмет. Однак парламент прийняв § 1 внесення комісії що до введення сего податку голосами центра і Польків.

В італійській палаті послів відбували ся наради над бюджетом міністерства заграничних справ. Соціалістичний посол Моргарі поставив внесення, щоби скликати міжнародну конференцію в справі розоруження, а при тім остро атакував царя. Міністер Тітоні заявив на се, що в різних парламентах виголошувано бесіди з нагоди заповіджених відвідин царя, але нігде не виразив ся ніхто в так образливий спосіб, як п. Моргарі, образжуючи через те монарха заправленою держави. Бесідник застерігає ся проти виводів Маргарія, які не згідні з поглядами більшости парламенту, ані більшости населення. В відносинах політики заграничної до внутрішньої годі поводити ся симпатично або антипатично. Відносини Італії до Росії є дуже добрі а треба дбати о їх удержанні і розвії. Коли цар прибуде до Італії, то приймемо єго гостинно і сердечною яко голову заправленої держави. Не лякаймо ся ніяких погроз. Вкінці заявив ся Тітоні проти внесення Моргарія. В відповіді одному посліву заявив Тітоні, що вість про вчаснійше відновленне тридержавного союзу є неправдива, ніхто про те не думає і нема потреби до подібного кроку. Відновленне булоб потрібне, колиб заходили які обави або сумніви, а сего нема зовсім. М.ж всіма союзниками панують відносини, оперті за взаїмнім цілковитім довіркою. Єствовав тридержавного союзу є незрушиме. Рівночасно Італія живе в приятстві з Англією і Францією. Щож дотикає Росії і балканської політики Італії, покликав ся міністер на свою заяву з грудня минушого року. Вкінці заперив, що італійське вооруження не є звернене проти нікого.

Положене в Туреччині стало вельми невдраджене. З Альбанії надходять вісти про велике

поражене, якого дізнав від Альбанців Джаваід-паша, висланий молодотурками до Альбанії в цілі єї усмирення. Поражене турецьких військ наступило коло Інек і Дияковар, в просміку Петові. Північна Альбанія стремить до повної автономії і народної незалежности від царгородської бюрократії. Досі не платили Альбанці ніяких податків та не поносили ніяких військових тягарів. На дворі Абдуль-Гаміда займали они перше місце. Не дивота отже, що зміну наслідства на престолі мусіли они відчути дуже прикро. Альбанське питання є одним з найважвійших на Балкані. Не може сему рівнодушно приглядати ся найближша сусідка, Австро-Угорщина.

Кретенська справа находить ся в передодній дуже важних змін. Грецького міністра заграничних справ повідомлено, що опікуючі держави відкликують з днем 27. червня з Крети свої залоги та що між ними ведуть ся тепер переговори що до сего, серед яких обставин моглоб кретенське населення вислати своїх послів до грецького парламенту. Правительства Англії, Франції і Італії очікують ще в тій справі відповіді зі сторони Росії. Грецькі політичні круги обцюють собі багато з нагоди заповіджених відвідин царя в Афинах.

Просимо вігхобити перегламу.

Новинки

— Календар. В суботу: руско-кат.: Акилини муч.; римокат.: Івана і Павла. — В неділю: руско-кат.: Єлисея; римокат.: Володимира.

— „Галичанин“ (ч. 130) робить докори станіславському Владиці за те, що він закупає вірним ходити на православні празники на Буковині і там сповідати ся та причащати. Для „Галичанина“ ті празники суть схизматичними, але то слово взяте в знаки наведені! Отже православне є справді схізмом в очах католицького єпископа, але не в очах „Галичанина“. „Галичанин“ боїть ся, що ті розпорядження заострять відносини католиків, святичеників до православних (ага!) та закидає Владиці нечувану ненависть до православля, яке „розумнійші католицькі ієрархи желали бы любовью привлечи кь католик. церкви“ (але не при помочи паломництва та апостазії). Коли „Русь“ і „Русская Воля“ пропагують паломництва до Почаєва, то „Галичанин“ став бодай в обороні паломництва до Сучави. Заказ участі в православному богослуженю то ненависть православля і то до того обскурного войовничого православля, яке ширить Бобринський та єп. Евльогій. Коли чорносотенна схізма закидає сіти своєї пропаганди на Галичину, то католицькому єпископови не вільно против неї виступати! Добре, що „Галичанин“ скидає маску і показуєь таким, яким справді він є. Хто має уши, нехай слухає! — О. В.

— Вибори послів до держ. ради з міських округів Бірка-Жидачів-Бурштин і т. д. та Самбір-Городок відбудуть ся 30. с. м. По мандат з першого округу сягають 4 кандидати, а се: два Поляки поміщик Бєсядецкий і мазур Астшембський, євоніст Ціппер і кандидат „Народного Комітету“ др. Дмитро Левицкий. Жаден з тих кандидатів не має абсолютної певности вибору при першім голосованню, бо відносини в тім округі представляють ся так: 40% є Поляків римокатоликів, 30% Русинів греко-католиків, а 30% жидів. До тіснійшого голосовання прийшов би євентуально крім Бєсядецкого др. Левицкий, котрий повинен дістати найбільше голосів по Бєсядецьким, єсли очевидно Русини підуть лавою до голосовання. Тимчасом у виборчий округ вліз др. Трильовский і — як доносить „Діло“ — киринить, агітуючи за євоністом. В окрузі Самбір-Городок став пять кандидатів: два польські селяни, гр. Скарбек, кандидат Rad-и Narodow-oi др. Добошинський з Кракова а руским кандидатом є радник вишого суду кр. Альойзій Добрянський зі Львова. В сім окрузі вигляди для руського кандидата слабші. Тимто польська преса звернула всю бачність на округ Бірка-Жидачів і т. д. та закликає Поляків до єдности, щоби „стан народови“ не потерпів погрому.

— Наукові розсліди прив.-доц. В. Лучицкого. Геологічний комітет посилає прив. доц. університету св. Володимира в Київі В. Лучицкого на Київщину, Чернігівщину й Полтавщину задля наукових дослідів, потрібних при укладанню 31-го аркуша геологічної карти Росії, що як раз обнімає сей район. В сій праці з прив.-доц. В. Лучицким візьмуть участь і деякі студенти.

— Нова адвокатська тарифа буде обовязувати від 1. липня наслідком розпорядження міністерства справедливости. Підвижку тарифи умотивовано ось як: В часі майже 12-літнього єствовав теперішній тарифи зросли значно ціни мешкань, засобів поживи та інших предметів запотребованя. Заведене телефонів і машин до писаня, підвишене платні персоналу, вкінці незвичайне піднесене чиншів за мешканя і льокаль підприємства піднесли кошти веденя адвокатської канцелярії. Побори урядників і державної служби кілька разів за той час підвишено. Належало проте признати також видвижені на посліднім зїзді адвокатів (12—14 жовтня 1908 р.) домаганя підвишеня їх належитости.

— Дощі. Вчорашного вечера коло 7. години навістила Львів велика злива. Вода плила потоками по улицах і нанесла в деяких місцях цілі греблі піску і шутру, позамулювала трамвайні шини і вдерла ся до багачо пивниць. Злива тривала більше чим лів години, а потім перейшла в дощик, який падав з перервами цілу ніч, а й нині ле від рана з малими перервами.

— Упадок „Слова“. „Слово“ орган укр. соціалістів в Києві, перестало виходити з браку фондів і задля непорозуміння в складі редакції.

— Справа М. Січиньского. Dz. р. доносить з Відня, що справа євент. помилованя Січиньского має бути рішена в найближшій часі. На випадок помилованя Січиньского буде він відставлений до в'язниці в Штайн, де буде він міг скоротити собі о кілька літ в'язницю тим чином, що згодять ся на відокремлену в'язничу клітку.

— Фабрика рублів в Бродах. Поліція викрила євоні в Бродах робітнику фаяшिवих рублів, удержувану жидівськими ємігрантами з Росії. Арештовано головного фаяшівника Ріфчуна та євоні помічників і взято готових 5.000 рублів, які вже мали піти в курс, і машини до відбиваня.

— Ректором львівського університету на рік 1909/10 вибрано вчора проф. д-ра Стан. Гломбінського. Цікаво, як погодять др. Гломбінський ректорство з презесурою в польськім колі.

— Буковинські Румуни а Рим (королівський). Румуни на Буковині лагодять ся до участі в 50-літнім ювілею Риму, яко столиці сполучених держав Італії, який припадає в 1911. році. В тій цілі в Чернівцях завязано комітет, котрий аранжує велику поїздку до Риму на ювілей.

— Спілковий рух на російській Україні. З кінцем 1908. року було споживчих кооперативних спілок в Київщині 401, в Полтавщині поєвх 200, в Катеринославщині протягом 1908. р. засновалось 32. Взагалі загальне число селянських споживчих спілок на російській Україні можна числяти на 1.000, з числом членів приближно до 40.000, переважно селян. Діяльність споживчих товариств не обмежує ся тільки на закупні продукти щоденної потреби. Деякі спілки організують зєєвнку збіжя, продаж блаватних товарів, отвирають пивні, чайні, сїчкарні то що. Заходжуєть ся спілки також біля просвіти членів, засновуючи читальні, книгарні, народні домів і т. и. Року 1903. було на Україні позичково-щадничих товариств системи Шульце-Деліча 156, з числом членів 92.563, оборотовим капіталом 19.898.550 К. Року 1908. було позичково-щадничих товариств в київській губернії 43, в полтавській разом позичково-щадничих і кредитових більше 100, в харківській 48, в катеринославській 24, на Поділю 4, на Кубані 40. Тепер є на Україні біля 340 позичково-щадничих товариств. Окрім кредитових товариств Шульце-Деліча є на Україні т. зв. кредитові товариства, котрі підлягають урядовим інспекторам. Дня 1. січня 1904. року було на Україні 85 кредитових товариств з 26.129 членами і оборотовим капіталом 1.436.700 руб. Року 1907. було кредитових товариств в губернній київській 21, на Поділю коло 100, (в інспекції дрібного кредиту лежить до 300 заяв про заснованє нових товариств), в харківській 271, на Кубані 96, в полтавській до 75, в херсонській 78, (на 1. січня 1906 р.) На Україні є тепер близько 600 сільських кредитових товариств з числом членів 100.000. Разом позичково-щадничих і кредитових товариств близько 1.000, з числом членів 250.000. Сільсько-господарських товариств (дрібних на селах) є тепер на Україні найменше 100. Полтавщина має 51, Чернігівщина 13, Харківщина 12, Катеринославщина 8, Поділе 6, Херсонщина 4, Київщина 1. Сільсько-господарські товариства мають задачу піднести хліборобство. Они заводять стації для очищуваня збіжя, продають сільсько-господарські знарядя, штучні погної і тає ише. Крім того деякі сільсько-господарські товариства мають свої млини, засновують крамниці, кредитові товариства та ширять освіту серед населеня.

— Ювілей кольонської води. Фірма Івана Марії Фаринн в Кольоні обходить сего року 200-літній ювілей свого єствованя. Köln. Ztg містить з тої нагоди статью, в якій подає історію „кольонської води“ вироблюваної тою фірмою. На початку XVIII в. — пише Köln. Ztg — поселив ся в Кольоні Італієць Іван Марія Фарина а Санта Марія Маджіоре і отворив торговлю артистичних річей шовкових і перфум. Небаком потім він винайшов пахучу воду, яку в продажі назвав Aqua della Regina. Ся вода мала такий по-

пит, що Фаріна обмежився лише до торгівлі нею. Коли чув ся близьким смерті, спровадив з Італії свого брата і втаємнив его у спосіб виробу пахучої води. Потім тайна єї фабрикації перешохла все на одного з тої родини, а нині є властителем фірми Іван Марія Гайльман і лише він знає тайну виробу кольоньскої води. Назву «кольоньска вода» надали Французи, які пізнали єї прикмети підчас 7-літної війни і рознесли єї славу по Франції. Нині «кольоньска вода» загально звісна по цілм сьвіті.

— **Жидівська преса.** Найбільші дзєвники сьвітєві в Европі є нині в жидівських руках. «Daily Telegraph» і «Times» належать до жидів, а редакторами є також жиди. Так само в жидівських руках є «Tribuna», «Morning Post», і «Daily News». У Франції «Matin» заложений в 1883. р. жидом Едвардсом, ровходить ся нині в 1 1/2 міліона примірників. «Gaulois» має властителем екс-жида Маєра, видавцем півурядового «Temps a» є жид Геброд. «Aurore», «Humanite» і взагалі вся французька преса радикальна має співробітниками жидів або масонів. Виїмок становлять лише «Echo de Paris», антисемітска Libre Parole і дрібка преси націоналістичної. Так само стоїть справа в інших державах. Згадувані часом іспанські дзєвники «Imparcial», «Liberal», «Heraldo», бельгійський «Independance Belge», шведські «Svenska Dagbladet» і «Dagens Vyhetes» та 90 процент італійських газет є в руках жидів. Агенції Райтера, Гаваса і Вольфа належать також до жидів. Найбільші дзєвники в Німеччині мають жиди. «Berliner Tageblatt», «National Zeitung», «Kleiner Journal», «Vossische Zeitung», «Local Anzeiger», «Kölnische Zeitung», «Frankfurter Zeitung», «Vozwärts», «Börsencourier», і ін. є в жидівських руках від видавця і начального редактора до останного репортера. В Австрії не ліпші відносини. «Neue fr. Presse», «N. W. Tagblatt», «Die Zeit», «N. W. Journal», «Wiener Extrablatt» є зовсім в жидівських руках, а у «Fremdenblatt» і «Arbeiter Ztg.» є більшість співробітників жидами. Навіть в польській пресі жиди зачали рядити. «Dziennik polski», «Wiek nowy» є вже в жидівських руках. Звісно, хто має дзєвники, той має силу. Тому з жидами так числять ся.

— **Найдовший міст на сьвіті** єсть той, що переходить через велике Солоне озеро в північній Америці з місцевости Огден до Люсін. Доки того мосту не було, мусіла залізниця обїздити озеро і накладати 43 англійських миль дороги. Міст той єсть на 11 англійських миль довгий і спочиває на 88,356 палях. Ліси Орегона і Тексаду доставили пнів до него. Як би всі тоті палі зложили в одній лінії, один за другим, то зробила би ся довгота 534,986 англійських миль. Вода, понад котру переходить той міст, єсть пересічно 32 стїп глубока. Кошти будови того мосту виносили 20 міліонів корон.

— **Дрібні вїсти.** В лісі за личаківскою рогакою повисив ся кравецький термінатор Іван Фрончук, родом з Бібрки. — В Пітсбургу (півн. Америка) наступив в копальні вугля вибух газів, причім згинуло до 150 робітників.

Оповідки.

— **З львівского „Сокола“.** Продовжене загальних зборів відбуде ся в суботу днє 3. липня о 6. год. вечер в салі тов-а (ул. Руска 20) з отсим порядком: 1) вибір 3 членів старшини на 2 літа, 3 заст. членів, 3 членів ревіз. комісії і 3 настоятелів вправ; 2) внески та запити.

— **Виховуймо своїх ремісників!** Товариство «Руска Бурса ремісничя і промислова у Львові» може умістити на науку ремісла кількох здорових і добре розвинених так фізично як і умово хлопців, котрі укінчили 14. рік життя. Хлопці будуть уміщені в бурєї тов-а, то значить, дістануть помешканє і харч в бурєї а ремісла будуть учити ся в школі промисловій (слюсарство артистичне і будівельне, токарство, різьбарство, модельярство і малярство) через 4 літа, будь у ремісників 3 до 4 літа, залежить се від поступу в науці ремісла. І. Услїва, під якими можуть бути прийняті хлопці до бурси і учити ся ремісла у ремісників: 1) укінчена школа народна (яка є в тим селі); 2) через один рік доплата місячна від 15 до 30 К. плачена з гори до каси тов-а через родичів будь опікунів хлопця; 3) одїж, 4 пар біля, 2 пари обуви і подушка; 4) одноразова плата 20 К на вписове і касу харих. Під тими самими услївами можемо помістити хлопців у добрих ремісників на помешканє харч і науку, еслиби зголосо ся більше хлопців як в бурєї тов-а можна, на разі, помістити. II. Хлопці, котрі би хотїли учити ся ремісла в школі промисловій, остають через цілий час науки, то є чотири літа, в бурєї на помешканє і харчи. Услїва: 1) укінченє П кл. школи виділової, зглядно школи середної; 2) доплата місячна від 15 до 30 К до каси тов-а, плачена з гори родичами зглядно опікунами через чотири літа; 3) і 4) як під I. Хлопці, що покінчили більше клас, котрих родичі зглядно опікуни зобов'язують ся до більшої доплати, мають першєнство так при прийнятю до бурси як до ремісників. На разі приймає виділ хлопців на один місяць проби. По місяці можуть

бути хлопці, яко не надаючи ся до ремісла, з бурси, зглядно від ремісника видалені. Рівнож і вибір ремісла застерігає собі виділ тов-а з сеї причини, що родичі-селяни не знають ремісла крім коваля і столяра, а вибір ремісла мусить бути приноровлений до розвою фізичного, умового як рівнож до індивідуальних прикмет хлопця. Заходили случаї, що прислано нам хлопців хорих, тумановатих або крайно едеморалізованих, з котрими Виділ мав много клопоту а вкінци мусів видалити тратячи цілком непотрібно на них і гроші сушілности. Поданя родичів зглядно опікунів хлопців, написані чітко на аркуши паперу, без стемпля, належить вислати під адресою: Вп. Василя Нагірного, голови тов-а, Ринок 36, найдайльше до 5 липця 1909. Належить в нїм подати висоту місячної доплати і яку укінчив школу. Метрики і сьвідєцтв наразі не присилати. Коли би по прийнятю хлопця оказало ся, що хлопце не має укінченого 14. року життя, будь менше клас укінчив як в поданю подано, буде мусів на власний кошт вернуте до дому. Відповідь дістануть ті тільки родичі зглядно опікуни, котрих поданя відповідають услївам поданим під I. зглядно II. а то сколо 15. липця 1909. — Рада Товариства «Руска Бурса ремісничя і промислова у Львові».

Телеграми

з дня 25. червця.

Прага. При доповняючїм виборі посла до парламенту з 5. виборчого округу вибрано чєско-народного соціалїста д-ра Кароля Свігака проти молодонєха Функа.

Будапешт. В кругах незалежнїх говорять, що на суботу покликав цїсар на послуханє мін. Кошута.

Реджіо ді Калєбрїя. Вчєра о год. 2:30 до сьвіта навїстив місто сильний землетрус. Кілька мурів завалило ся. Населєнє утїкло з домів.

Амстердам. Нова палата послів в Голяндїї складає ся з 25 католиків, 25 лібералів, 23 протєстантів, 12 членів сторонництва «історичних християн», 8 демократів і 7 соціалїстів. Правиця має 60 послів, лївиця 40. В попередній палатї були відносини 49 до 55.

Висока ц. к. Рада шкільна краєва апробувала виданя Руского Товариства педагогїчного і поручила їх до бібліотек шкільних і на нагороди пильности для дітїй розпорядженєм з дня 21. мая 1909. ч. 28,377.

В Рускім Товаристві педагогїчним набути можна:

- 1. Книжочки на премії в цїні від 0:10 с до 2 К 20 с.
- 2. Молитвенники по 40, 60, 70, 80 с, 1 К і 1 К 20 с.
- 3. Образки з молитвами і без — сотка від 1 до 10 К.
- 4. Медалики і хрестики сотка від 4 К до 20 К.

Через Товариство педагогїчне можна замовляти також польські книжки.

Адресувати: Руске Товариство педагогїчне у Львові.

Руский молитвенник

красєе новє виданє для старших, молодших і пань — по цїні 40 с, 60 с, 70 с, 80 с, 1 К і 1 К 20 с продає

Руске Тов-о педагогїчне у Львові.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Цїна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенберггах (Причинок до історїї великого австрійского безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Цїна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руский. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Цїна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Цїна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замїтки і матеріали до історїї України-Руси. I. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Цїна 2 К.

Історичний розвиток імені українсько-русского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Цїна 40 с.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Для літників

в Микуличині

є від 10. липня с. р. до винайму кількадесят комнат по 3 К. З цілим удержанєм 5 К від особи і виспє. Зголошеня приймають СС. Служєбницї Прєч. Дїви Марї в Станиславів, ул. Липова. 61 (3—10)

Товариство взаємного кредиту у

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уклїлу.

Цїлею Товариства є удїлюванє кредиту своїм членам рільникам обезпечєним в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полуднє.

Конто в Щадницї почтовій ч. 35,527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничї К 2,848.890.—

Удїли членські К 262,994.—

Позички удїлені К 3,396,002.—

Канцелярїї Товариства отворені перед полуднєм.

Розклад залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.		по пол.	вечер	в ночі
		пол.	пол.			
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50	
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30	
Тарнога	—	—	1:10	—	—	
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30	
Чернівєць	8:05	—	2:05	5:58	9:30	
Чернівєць	—	—	—	6:45	12:20	
Станиславова	5:45	—	—	—	—	
Коломиї	—	10:20	—	—	—	
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00	
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00	
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:05	
Любїня	8:00	9:57	2:00	9:0	11:45*	
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—	
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†	
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20	
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30†	9:35B	
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50	
На Підзамчє:						
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12	
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12	
Курович	—	—	11:19	—	9:39	
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39	
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі	
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15	
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45	
Гашєва	—	—	3:30	—	—	
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10	
Чернівєць	6:10	9:35	—	—	10:38	
Чернівєць	—	9:10	—	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—	
Коломиї	—	—	—	8:00	—	
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25	
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25	
Самбора	8:00	9:05	—	3:40	10:45	
Любїня	8:00	9:05	2:15*	3:40	10:45	
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35.3	
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30	
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50†	8:34B	
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10	11:35.3
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15	
З Підзамчє:						
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32	
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—	
Курович	—	7:13	—	2:52	—	
Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—	

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товєстим друком. — *) Лише в недїлі і сьвята від 10¹⁵ до 11¹⁵. А) Лише в недїлі і сьвята від 1¹⁵ до 2¹⁵. — Б) Лише в недїлі і сьвята від 1¹⁵ до 3¹⁵. — В) В недїлі і сьвята а від 1¹⁵ до 3¹⁵ щодєнь. — Г) Щодєнно від 1¹⁵ до 2¹⁵. — 3) Лише в недїлі.